

4. Василюк, Ф. Є., (1984). Психологія переживання. – URL: <https://psylib.org.ua/books/vasif01/index.htm>
5. Макаров, В. та Макарова, Г., (2008). Експедиції душі: психотерапія, духовність.
6. Александров, А. О., (2008). Інтегративна психотерапія – URL: https://bookap.info/psyanaliz/aleksandrov_integrativnaya_psihoterapiya/
7. Психологические аспекты буддизма [Ответственный редактор Н. В. Абаев]. – URL: <http://psylib.org.ua/books/paspb01/index.htm>
8. Петренко, В. Ф. та Кучеренко, В. В., (2008). Медитація як безпосереднє пізнання. Розвиток особистості. (2), 49 – 87.

Розовик О. Д.,
НМУ імені О. О. Богомольця,
lesya1988@gmail.com

ПРОТИСТОЯННЯ ОФІЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ ТА “СЕКТАНТСВА” (КІН. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.)

У другій пол. ХІХ ст. у Російській імперії відбулися значні суспільно-політичні перетворення у зв'язку з проведенням реформ. Ці перетворення значним чином відобразилися на селянстві та їх повсякденності.

У релігійному житті виникло багато сект як відгалужень від православної церкви (“духовне християнство”) а також “штундів” - від баптистів Південної України. Якщо до першої групи сект влада ставилася негативно проте з обережністю, то другої категорії – з виразною ворожістю. Саме секти так званих “штундів” були визнані імперською владою як найбільш небезпечні тому що поширювали соціалістичні ідеї, переманювали населення з православної церкви. Сектанство тогочасною церквою та медициною сприймалося відповідно як крамола та прояви психічних відхилень. Загалом же усі секти тогочасними дослідниками досить умовно поділялися на раціоналістичні та містичні. Раціоналістичні характеризувалися наявністю логічних суджень, ясністю, точністю, суворим дотриманням моральних норм. Містичні ж, навпаки – сильною чуттєвістю, певно екзальтованістю, нервовими станами [2, с. 73].

Однією з сект, яка викликала чималий інтерес, була секта так званих “мальованців” – від імені свого засновника, міщанина Київської губернії Кіндрата Мальованого. Спочатку він був штундистом але згодом оголосив що в нього оселився Святий Дух. Кіндрат Мальований пророкував кінець світу, опираючись на Біблію та свої відчуття. Після чого він та його послідовники розробили власну релігійну практику яка виявлялася у виголошуванні молитов з екзальтацією, впаданням у транс. Іноді у “мальованців” спостерігалися різного роду галюцинації, істеричні припадки, глоссолалія. Люди падали, кричали, танцювали та ін. У деяких послідовників секти галюцинації залишалися протягом тривалого часу. Дана практика зацікавила І. Сікорського та В. Бехтерева – видатних медиків-психіатрів, психологів, основоположників психопатології. Обидва науковці не розрізняли містику та

психоз, обстоювали думку про необхідність лікування колективної параної таких сектантів – В. Бехтерев у роботі “Навіювання та його роль у суспільному житті”, І. Сікорський у публікації “Психопатична епідемія 1892 р. у Київській губ. (мальованщина)”. Зокрема, І. Сікорський зазначав про перепади настрою у “мальованців” – під час молитви вони перебували у трансі, переживаючи марення, радість та піднесення яка змінювалася на прагнення спокою. Все це негативно позначалося на психічному здоров’ї членів секти. Також вчений зробив висновок що причиною поширення секти була незадоволеність офіційною церквою, малограмотність, відсутність культурної діяльності інтелігенції серед широких верств населення [1, с. 13 – 14].

Влада та православна церква боролися із “сектантами” починаючи із часу виникнення таких груп. Найбільш жорстокі покарання проявлялися у вигляді арештів, каторжних робіт та висилки. З 1893 р. розпочалася нова хвиля переслідування усіх протестантських гуртків російською владою а також радикально налаштованими православними групами. Зокрема “сектанти” не могли проводити приватні зібрання, шлюби не визнавалися, було передбачене вилучення дітей у батьків та ін. Все це призвело до масового виїзду протестантів з Російської імперії.

Література:

1. Предко О.І. Започаткування психології релігії в університеті Св.Володимира: І.Сікорський про релігійну епідемію // “Релігієзнавство в Київському університеті: інституційний та персональний виміри”. До 55-ї річниці кафедри релігієзнавства. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 22 вересня 2014 р.: [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А.Є.Конверський та ін. – К.: “Київський університет”, 2014. – С. 12-14.
2. Савченко В.С. Містики та раціоналісти: до класифікації сектантських спільнот України другої половини ХІХ – початку ХХ ст. // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, 2015. – С. 71-80.